

Една значителна част от тези по-заможни роми са от малобройната група на кардарашите и ловарите. Преди години те натрупаха повече средства от отглеждане на домашни животни и от работата в кооперации за изолация на покривни конструкции. Част от богатствата в някои техни подгрупи идват от “традиционните занаяти” - джебчийство и “гледане на ръка” за жените и кражби за мъжете. След промените някои от тях с успех се “пренасочиха” към нелегално производство на алкохол, от което натрупаха значително богатство. Около две трети от респондентите кардараши и ловари са наистина много богати хора.

Значително по-малък е делът на богатите йерлии (“български” и “турски” цигани) - около 4-5%. Сред тях се открояват бизнесмените (търговци и чейнчаджии, много по-рядко производители на стоки) и част от музикантите. Повечето от бизнесмените умело се вписват в посредническа търговия със стоки от Турция и Арабските страни и с износ на селскостопански продукти и други суровини от България.

Във всички големи градски махали сред най-богатите са и малцината, които въртят търговията със скраб (метални отпадъци) и сутеньорите.

Заинтересувани от едно интересно изследване на г-жа Татяна Кметова за специфична форма на взаимопомощ сред ромите - лонджата, ние решихме да проследим доколко тя е разпространена сред ромите в България. Оказа се, че 1,6% от респондентите разчитат главно на нея, когато семейството им изпадне в тежко финансово положение.

Татяна Кметова описва лонджата като “специфична форма на самоорганизация при циганите. Нарича се още “еснаф” или “дружество” и съществува върху принципите на взаимоспомагателната каса. Използваната терминология съвсем директно навежда на мисълта за аналогия с еснафските занаятчийски сдружения на българите през Възраждането. Сравнителният анализ между структурата, функциите и съдържанието на българските еснафски сдружения в миналото и циганската лонджа днес показва много повече прилики, отколкото разлики...” (41).

Драстичното обедняване и маргинализирането на нарастващ брой хора, от една страна, и неефективността на органите на реда, от друга, доведоха до рязко увеличаване дела на престъпността в българското общество. Особено ярко това се наблюдава сред най-засегнатата от кризата група - циганите.